

CU-GDLN ก้าบการจั้ดการคว้ามรู้

ฐิตยารั้ตน์ อี้นทวงศั

กระแสของสังค้มเศรฐฐกิจฐฐานคว้ามรู้ (Knowledge-based Economy) ทำั้ให้ประเทศต่าง ๆ ทรห้หน้ากั้ดีว่า “คว้ามรู้” มีบ้ทบาทส้าคัญในการพัฒนาเศรฐฐกิจ สังค้ม การเมื่องตลอดจนมาตรฐานคว้ามเป็นอยู่ของประชาชน มหาวิทยาลัยเป็นองค้กรส้าคัญที่มีบ้ทบาทในการพัฒนาทรพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะในการคิด เร็ยรู้จากผู้อื่น เข้าใจ และสามารถแยกแยะได้ และมีภารกิจการพัฒนาทรพยากรมนุษย์ ให้พร้อมด้วยองค้ประกอบ 4 ด้าน ค้ือ ปัญญา (Wisdom) การคิดจั้บประเด็นส้าคัญ (Conceptual Thinking) คว้ามรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ด้วยผลกระทบของโลกาภิวัตน์และพัฒนาการด้านสื่อสารโทรค้มนาคค้ที่มีคว้ามเร็วสูงในปัจจุบัน ทำั้ให้มหาวิทยาลัยใช้แนวคิดในเรื่องการแบ่งปันคว้ามรู้และให้บริการคว้ามรู้ ตามหลักของการจั้ดการคว้ามรู้ (Knowledge Management) มาดำั้เนินการให้มีประสิทธิภ้าพยั้งขึ้น ทรราบใดที่คว้ามรู้ที่มีอยู่รอบตัวเราในโลกมีการนำไปใช้ และแลกเปลี่ยนระหว่างกันคว้ามรู้ที่นั้ยอม่ก่าให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ การเร็ยรู้ในสังค้มปัจจุบันจึงไม่ได้จำกั้ดอยู่เพียงแค่คว้ามรู้ที่ได้รับตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเท่านั้น หากในชีวิตการทำงาน มนุษย์ยังต้องพัฒนาตนเองด้วยการเร็ยรู้ต่อไป ตามคว้ามเปลี่ยนแปลงของสังค้ม เพื่อนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม

โดยหลักการของการจั้ดการคว้ามรู้ ประกอบด้วยคว้ามรู้ 2 ประเภท ค้ือ (วิจารย์ พานิช. 2549ข: 14)

1. Explicit Knowledge หมายถึง คว้ามรู้ชัดแจ้ง เป็นคว้ามรู้ที่ปรากฏชัดเจน มีการบันทึกไว้ เช่น คว้ามรู้ในตำรา เอกสาร วารสาร คู่มือ ฐานข้อมูล อินเทอร์เน็ต วิซีดี
2. Tacit Knowledge หมายถึง คว้ามรู้ฝังลึก เป็นคว้ามรู้ในตัวคน หรือคว้ามรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ คว้ามรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ที่สั่งสมมายาวนาน เป็นภูมิปัญญา หากนำคว้ามรู้จากประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเร็ยรู้กัน จะช่วยให้เกิดการยกระดับคว้ามรู้

การจั้ดการคว้ามรู้จะเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนเร็ยรู้ร่วมกัน จากคว้ามรู้ในตัวคน เน้นการเร็ยรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม และเป็นคว้ามรู้ที่เชื่อมโยงกับงานและการดำั้รงชีวิต โดยมีการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ ทั้งในเชิงสังค้ศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อมาช่วยในการจั้ดการคว้ามรู้ แม้จะเน้นไปที่คว้ามรู้ฝังลึกในตัวคน แต่การจั้ดการคว้ามรู้ก็ไม่ได้ละเลยคว้ามรู้ที่มีการบันทึกไว้ เพราะคว้ามรู้ทั้ง 2 แบบจะต้องถ่ายทอดไปมาระหว่างกันเป็นเกลียวคว้ามรู้ (Knowledge Spiral) เพื่อที่จะยกระดับคว้ามรู้ได้ต่อไป (วิจารย์ พานิช. 2549ก: 2)

* บรรณารักษ์ ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการจัดการความรู้เพื่อให้เกิดการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ระหว่างกันวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน “ชุมชนนักปฏิบัติ” (Community of Practice หรือ CoP) Wenger (2006: 1) ผู้บุกเบิกแนวคิดในเรื่องนี้ ได้ให้คำจำกัดความของ “Communities of Practice” ไว้ว่า คือ “กลุ่มคนที่ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ทำอยู่และเรียนรู้เพื่อที่จะทำได้ดีขึ้น จากการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ”

CoP จึงเป็นการชุมนุมของคนที่สนใจในเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เป็นกลุ่มคนที่มีพื้นฐาน และประสบการณ์หลากหลาย เป็นเวทีที่สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เชื่อใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ชุมชนนักปฏิบัติจะเน้นไปที่เนื้อหามากกว่ารูปแบบของความสัมพันธ์ ชุมชนนี้สามารถดำรงอยู่ได้เพราะมนุษย์เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีคุณค่า ในชุมชนผู้ปฏิบัติประกอบด้วย ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ สมาชิก และผู้ที่จะเข้าสู่ชุมชนนี้ วัตถุประสงค์ก็คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน สมาชิกของชุมชน คือ ความสมัครใจ สิ่งที่เชื่อมชุมชนนี้เข้าด้วยกัน คือ ความรู้สึกและเอกลักษณ์ของชุมชน และจุดสิ้นสุดของชุมชน คือช่วงเวลาทั้งหมดความสนใจในเรื่องนั้น ๆ แล้ว

ในทางปฏิบัติ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในลักษณะนี้ ต้องอาศัย เวลา (Time) และพื้นที่ (Space) พื้นที่ในที่นี้สามารถเป็นการพบปะกันแบบเผชิญหน้า (Physical Space หรือ Face-to-Face) และการพบปะกันบนพื้นที่เสมือน (Virtual Space) โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาช่วย นอกจากนั้น ยังต้องอาศัยผู้ที่ทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วย

มหาวิทยาลัย มีโอกาสที่จะเข้าไปมีบทบาทในการเชื่อมความรู้และทักษะจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ให้เกิดการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน นำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและปฏิบัติ เพื่อความก้าวหน้าของสังคมได้ มหาวิทยาลัยสามารถสร้างพันธมิตร ที่จะร่วมกันหาหนทางในการสร้างความรู้ และเสริมความรู้ให้แตกต่างจากโปรแกรมการศึกษาที่ดำเนินการอยู่ โดยอาจแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เช่นการจัดสนทนา อภิปราย โดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น การจัดการประชุมทางไกล ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดการความรู้ในแนวทางนี้ สามารถสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ในเรื่องต่าง ๆ โดยมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ เอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมแก่ชุมชนเหล่านี้ และกระจายความรู้ไปยังบุคคลกลุ่มต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับเครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลทั่วโลก ของธนาคารโลก (GDLN)

หากพิจารณาทิศทางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547-2551) แล้ว จะเห็นว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่บนพื้นฐานการตระหนักถึงกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย (Stakeholders-Oriented) อันได้แก่ นิสิต บุคลากร ผู้ใช้บัณฑิต สังคมและประเทศ เป็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์ตามพันธกิจ จุฬาฯ ได้เพิ่มบทบาทของตนในสังคมประเทศไทยและนานาชาติ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน เช่น การเพิ่มทางเลือกและการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกล (Distance Education) รวมไปถึง การเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ชุมชนและท้องถิ่น (Local / Community Linkage) ธุรกิจและอุตสาหกรรม (Industry Linkage) ภูมิภาคและนานาชาติ (Regional / Global Linkage) ด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549: 2-4)

ในส่วนของธนาคารโลก (World Bank) ความท้าทายของธนาคารโลก อยู่ที่การจัดการความรู้ที่มีอยู่ในโลก (Global Knowledge) และนำมาปรับให้เข้ากับระดับท้องถิ่น (Local Adaptation) เพื่อเป็นสื่อกลางให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ได้จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ และเพื่อให้เกิดความรู้ที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีในระดับสากล (International Best Practice)

ธนาคารโลกและสถาบันธนาคารโลก (World Bank Institute) ได้ใช้หลักการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาตั้งแต่ปี.ศ. 2543 เนื่องจากเล็งเห็นว่า การแลกเปลี่ยนความรู้จะช่วยเสริมประสิทธิภาพขององค์กร และส่งผลกระทบไปถึงการแก้ไขปัญหาความยากจนอันเป็นพันธกิจของธนาคาร ได้มีการแบ่งเครือข่ายในองค์กรให้สมาชิกที่สนใจในสาขาใกล้เคียงกันมารวมกลุ่มกัน เรียกว่า “Thematic Groups — TGs” ซึ่งตามทฤษฎี ก็คือ “ชุมชนนักปฏิบัติ” หรือ “CoP” นั่นเอง TGs ประกอบด้วยหัวข้อหลากหลายที่เกี่ยวกับการพัฒนามากกว่า 80 หัวข้อ เช่น เรื่องการพัฒนาชุมชน (Community Driven Development — CDD) กลุ่มประชาสังคม (Civil Society Group) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources Management — NRM) การจัดการภัยพิบัติ (Disaster Management) การลดความยากจน และการจัดการเศรษฐกิจ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างยั่งยืน เป็นต้น

ในการดำเนินการในเรื่องนี้ ธนาคารโลกมอบหมายให้ The Information Solutions Network (ISN) อันเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของธนาคาร ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) เพื่อสร้างประตูไปสู่การพัฒนาทั่วโลก (Global Development Gateway) และสร้างโปรแกรมการเรียนรู้ทางไกลทั่วโลก (Global Distance Learning Program) โดยอาศัยเทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุเป้าหมาย

ส่วนชุมชนนักปฏิบัติ(CoP) ที่ดำเนินการโดย สถาบันธนาคารโลก (World Bank Institute -WBI) จะมีความแตกต่างจากการจัด Thematic Groups ของธนาคารโลกโดยตรง (World Bank) อยู่บ้าง เพราะ

WBI จะมุ่งการเชื่อมโยงไปหาลูกค้า บุคคลภายนอกธนาคาร มากกว่าเฉพาะในวงบุคลากรของธนาคาร ธนาคารโลกถือว่า ชุมชนนักปฏิบัติมีความสำคัญ เป็นหัวใจและจิตวิญญาณในการแบ่งปันความรู้ (Heart and Soul of Knowledge Sharing) เนื่องจากธนาคารโลกมีทุนทางสังคมและทุนขององค์กรในเรื่อง ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ มุมมอง และยังมีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้าง แบ่งปัน และประยุกต์ใช้ ความรู้ ชุมชนนักปฏิบัติจึงเป็นที่เรียนรู้ของบุคลากรของธนาคารกับนักปฏิบัติภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยน ความสนใจ ปัญหา และวิธีการร่วมกัน สามารถตอบปัญหาระหว่างสมาชิกในชุมชนและลูกค้าของธนาคาร ในเรื่องเฉพาะเจาะจงได้ สามารถพัฒนา จับประเด็นและถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติที่ดีในเรื่องหนึ่ง ๆ โดย เชื้ออำนาจให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญที่มีทั้งความสนใจและประสบการณ์ เพื่อแลกเปลี่ยน ปัญหา เพราะความสนใจของคนกลุ่มนี้ ช่วยให้ได้คำตอบในอันที่จะช่วยพัฒนางานให้ดีขึ้นได้ การกระตุ้น ในเกิดการแบ่งปันความรู้ ทำได้ด้วยการส่งเสริมให้มีการสนทนากัน (Dialogue) สามารถเชื่อมโยงกลุ่มผู้ ปฏิบัติจากต่างกลุ่มต่างสาขา เช่นผู้เชี่ยวชาญจากต่างภูมิภาค ต่างแผนก (Sectors) ขององค์กรใน ธนาคารโลก นอกจากนั้น ยังช่วยส่งเสริมให้เกิดวิธีการ ใหม่ ๆ และประเด็นท้าทายในเรื่องเฉพาะต่างๆ ที่ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

สถาบันธนาคารโลก (World Bank Institute — WBI) จึงเรียกชุมชนนักปฏิบัติแบบนี้ว่า Client-oriented Communities of Practice ตัวอย่างของชุมชนนักปฏิบัติที่จัดตั้งโดยเน้นไปยังบุคคลภายนอก และองค์กรพันธมิตรอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เช่น เครือข่ายกลยุทธ์การพัฒนา เมืองหลวง (City Development Strategies Network — CDS) ซึ่งเกิดขึ้นจาก ความต้องการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ คำแนะนำอย่างทันเวลาเกี่ยวกับ ปัญหาของเทศบาลที่เฉพาะเจาะจงในบางเรื่อง โดยสมาชิกในชุมชน ประกอบด้วยพนักงานเทศบาลใน 40 เมืองในประเทศฟิลิปปินส์ วิธีการของชุมชนนักปฏิบัตินี้คือ มีการจัด กิจกรรมแบบพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ มีเว็บไซต์ และบริการช่วยตอบคำถาม ผลที่ได้รับ คือ พนักงานได้ แนวทางในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว ในเรื่องของการจัดการเมืองและการให้บริการ

องค์ประกอบที่จะทำให้การสร้างชุมชนนักปฏิบัติประสบผลสำเร็จ คือจะต้องมุ่งไปที่หัวเรื่องสำคัญต่อ สมาชิกชุมชน จะต้องหาสมาชิกที่ได้รับการยอมรับมาประสานงานชุมชนนักปฏิบัติ ให้สมาชิกมีเวลาและ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม และต้องนำคนที่มีความรู้ในเรื่องนั้น มาร่วมด้วย นอกจากนั้นยังต้องสร้าง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในระหว่างสมาชิก สร้างกลุ่มหลัก ๆ ที่มีความคล่องตัว ทำให้เกิดการพูดคุยอย่าง แท้จริงในเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญและอยู่ในความสนใจ

จากประสบการณ์ของธนาคารโลก จะได้ว่าชุมชนนักปฏิบัติช่วยพัฒนากระบวนการตัดสินใจของ บุคลากรในธนาคารโลก และลูกค้าในประเทศกำลังพัฒนา ช่วยเสริมแนวคิดของการแบ่งปันความรู้และ ผลักดันให้เกิดความกระตือรือร้นและรับผิดชอบในหมู่นักปฏิบัติ เป็นการผสมผสานระหว่าง เทคโนโลยี และการปฏิบัติของมนุษย์ (Human Practice) ที่ช่วยให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ

เครื่องมือหนึ่งที่ธนาคารโลกใช้เป็นเทคโนโลยีทางเลือกที่ช่วยให้เกิดชุมชนผู้ปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จ คือ เครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลเพื่อการพัฒนาทั่วโลก (Global Development Learning Network — GDLN) เครือข่ายนี้ให้บริการจัดประชุมทางไกล (Videoconference) โดยใช้เทคโนโลยี เช่น ดาวเทียม หรือ สายโทรศัพท์ผ่านโครงข่ายบริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล (Integrated Services Digital Network — ISDN) หรือ อินเทอร์เน็ต (Internet Protocol) ทำให้ชุมชนนักปฏิบัติซึ่งอยู่ต่างสถานที่ทั่วโลกสามารถไปใช้ศูนย์การเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning Center) ในเครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลทั่วโลก ที่มีอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อม ๆ กันในเรื่องที่อยู่ในความสนใจ GDLN จึงช่วยเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ชุมชนนักปฏิบัติได้ วิธีการที่ GDLN ใช้เป็นการใช้เทคโนโลยีด้วยวิธีการผสมผสาน (Blended Approach) นอกจากการจัดประชุมทางไกลแล้ว ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังอาจใช้ ซีดีรอม เอกสารสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ การประชุมกลุ่มประกอบด้วย การที่จะใช้เทคโนโลยีแบบใด ขึ้นอยู่กับความต้องการที่แตกต่างกันของชุมชนนักปฏิบัตินั้นๆ ประเด็นสำคัญก็คือ การใช้เครื่องมือเหล่านั้นเพื่อให้เกิดการสื่อสารและการเรียนรู้กับทุกคนได้ในวงกว้าง (Share with Many, Share with Everyone) อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องมี การจัดกิจกรรมแบบเผชิญหน้า นอกเหนือจากเทคโนโลยีเสมือน (Virtual Entity) ด้วย เพื่อสร้างความไว้วางใจและจุดประสงค์ร่วมกันในชุมชนนักปฏิบัติ

บทบาทของ GDLN

GDLN เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลเพื่อการพัฒนาทั่วโลก ที่เกิดจากความร่วมมือระดับโลกเมื่อ พ.ศ. 2543 โดยมีธนาคารโลกเป็นผู้นำในการสร้างพันธมิตร เครือข่ายนี้ได้เติบโตขึ้นจากศูนย์การเรียนรู้ทางไกลในสังกัด 11 แห่ง (Distance Learning Centers — DLCs) จนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากกว่า 100 แห่ง ในกว่า 80 ประเทศทั่วโลก มีการใช้เทคโนโลยีและเทคนิคการเรียนรู้ทางไกล เพื่อเชื่อมโยงระยะทาง เชื่อมโยงองค์กรและผู้คนทั่วโลกที่ทำงานเพื่อการพัฒนา เช่น ผู้กำหนดนโยบายในยุโรปตะวันออกได้พบปะกับผู้เชี่ยวชาญในประเทศต่าง ๆ เพื่อหามาตรการในการต่อต้านกับการทุจริตในประเทศของตน ประเทศบาร์เบโดส และจาไมกา ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศแทนซาเนียและประเทศยูกันดาในการลดการแพร่กระจายของโรคเอดส์ ผู้ปฏิบัติงานในเอเชียได้ร่วมมือกันประเมินผลการฟื้นฟูจากภัยพิบัติสึนามิที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาแผนการเตรียมรับมือภัยสึนามิในภูมิภาค เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลแต่ละแห่งได้รับการออกแบบให้ผู้คนสื่อสารกันอย่างง่ายดายข้ามพรมแดนแห่งความห่างไกล รวบรวมว่าอยู่ในห้องเดียวกัน โดยจัดหาเทคโนโลยี เช่น การจัดการประชุมทางไกลแบบสองทาง (Two-Way Videoconferencing) และอินเทอร์เน็ต สถานที่ตั้งของ GDLN ในแต่ละประเทศ จะแตกต่างกัน บางแห่งเป็นเพียงชั้นหนึ่งของอาคารสำนักงาน บางแห่งอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือมีที่ตั้งของตนเอง แต่ทุกแห่งจะใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานทางไกล ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุม

ทางไกล การใช้อินเทอร์เน็ต หรือห้องสัมมนาเพื่อระดมสมอง ในห้องสำหรับจัดการประชุมทางไกลในแต่ละแห่ง จะมีจอใหญ่ 2 จอ ที่ไม่เพียงจะมองเห็นผู้พูดจากประเทศอื่นเท่านั้น แต่สามารถใช้ดูเอกสารหรือสิ่งที่ใช้ประกอบการนำเสนอ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมต่อมีหลายแบบ ขึ้นอยู่กับศูนย์การเรียนรู้ทางไกลนั้น ๆ จะเลือกใช้ เช่น ระบบดาวเทียม การเชื่อมต่อทางสายโทรศัพท์ผ่านโครงข่ายบริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล (Integrated Services Digital Network — ISDN) หรือ อินเทอร์เน็ต (Internet Protocol)

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลในแต่ละประเทศที่อยู่ในสังกัดของเครือข่าย (GDLN Affiliates) จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ประสานงาน อำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ส่วนธนาคารโลก สำนักงานใหญ่ ณ กรุงวอชิงตันดีซี จะให้การสนับสนุนเครือข่าย GDLN โดยมีทีมงาน (GDLN Team) ในสถาบันธนาคารโลก (WBI) ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของเครือข่าย ประสานงานในเรื่องการดำเนินงาน และการติดต่อสื่อสาร และจัดหาระบบและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมในเครือข่าย ทีมงาน GDLN ในระดับภูมิภาค (Regional GDLN Teams) ภายใต้ธนาคารโลก จะประสานงานร่วมกับศูนย์การเรียนรู้ทางไกล (DLCs) และพันธมิตรในภูมิภาคของตน เช่น ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (EAPA) หน่วย Information Solutions Group (ISG) ของธนาคารโลก จะทำหน้าที่ด้านเทคโนโลยีเพื่อจัดระบบการประชุมทางไกลและอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อสัญญาณระหว่างกัน ในการจัดประชุมทางไกลแต่ละครั้ง

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลในเครือข่าย จะสังกัดอยู่ในองค์กรที่เป็นสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัย บางแห่งจัดตั้งขึ้นโดย เงินกู้ยืมจากธนาคารโลก หรือเงินทุน และหลาย ๆ แห่งตั้งอยู่ในสำนักงานสาขาของธนาคารโลก ศูนย์ในสังกัด GDLN (GDLN Affiliates) มักจะร่วมมือกับองค์กรในประเทศของตนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในประเทศนั้น ๆ และบางแห่งเข้าร่วมกับเครือข่ายการสื่อสารภายในประเทศเพื่อเชื่อมต่อไปยังเมืองหลักอื่น ๆ ในประเทศของตน เช่น ประเทศจีน เครือข่ายความเร็วสูงระหว่างมหาวิทยาลัย จึงเป็นเส้นทางให้แกกิจกรรม GDLN ได้เพื่อก้าวไปสู่เครือข่ายระดับโลกอย่างแท้จริง GDLN ได้กลายเป็นหนทางในการทำธุรกิจสำหรับหน่วยงานด้านพัฒนาทั้งหลาย บรรดาลูกค้ามาใช้ GDLN เพื่อจัดหลักสูตร และการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ รวมไปถึงการปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ลูกค้าที่มาใช้บริการ GDLN มาจากสถาบันการศึกษา ที่มาเข้าร่วมในหลักสูตรสั้น ๆ หน่วยงานด้านพัฒนาที่ทำการประชุมทางไกลเพื่อสนทนา (Dialogue) กับพันธมิตรที่อยู่ในต่างประเทศ รวมไปถึงหน่วยงานรัฐบาลที่มาประชุมกับพันธมิตรในประเด็นการค้า เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายที่ลูกค้าใช้บริการในการจัดกิจกรรม จะอยู่ระหว่าง 2,000 -5,000 USD สำหรับการจัดประชุมทางไกลครั้งหนึ่ง ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมหลายประเทศ เป็นเวลา 2-3 ชั่วโมง ครอบคลุม ค่าเริ่มและเชื่อมต่อสัญญาณ (Setup and Connectivity Fees) และสามารถรองรับคนจำนวน 20 – 100 คนจากหลายประเทศ ที่ร่วมในการประชุมทางไกลนี้

ในแง่ของความเป็นนานาชาติ GDLN มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากกิจกรรม GDLN จัดขึ้นโดยหน่วยงานที่อยู่ห่างไกลกันในเชิงภูมิศาสตร์ และเชื่อมต่อสัญญาณระหว่าง 3-4 ประเทศในแต่ละครั้ง มี

ความสนใจร่วมกันในการเรียนรู้ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้าร่วมจากประเทศ ต่าง ๆ หัวเรื่องที่ GDLN จัดมีความหลากหลาย ตั้งแต่ การจัดการสุขภาพ ไปจนถึงการต่อต้านการฟอกเงิน จากเรื่อง กฎหมายการค้าไปจนถึงระบบการศึกษา เป็นต้น

GDLN จึงเป็นความร่วมมือที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างประเทศที่อยู่ในต่างสถานที่ ต่างเวลา วัฒนธรรม ภาษา สถาปัตยกรรม และการเมืองและเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ (Seamlessly) เพื่อจัด กิจกรรมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามความต้องการของลูกค้า

ในปี 2548 GDLN ได้จัดกิจกรรมการประชุมทางไกล (Videoconference-based Events) ประมาณ 900 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประมาณ 35,000 คน จากศูนย์การเรียนรู้ในเครือข่าย ประมาณ 100 แห่ง จาก 80 ประเทศทั่วโลก ซึ่ง 2 ใน 3 ของจำนวนกิจกรรม เป็นการจัดให้แก่ลูกค้าที่อยู่นอกธนาคารโลก เป็นการเชื่อมโยงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั่วโลก GDLN จึงหมายถึง ความต่อเนื่อง (Continuity) ของความร่วมมือ การเชื่อมต่อ (Connectivity) ที่ข้ามพรมแดนประเทศและทวีป และการเข้าถึง (Reach) ที่มุ่งไปยังบุคคลเป้าหมาย GDLN จึงเป็นสะพานเชื่อมความห่างไกลด้วยการเชื่อมผู้คนและความคิด (Bridging Distances by Connecting People and Ideas)

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลในประเทศของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (East Asia and Pacific-EAPA) ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย จีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ปาปัวนิวกินี ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ติมอร์เลสต์ ไทย เวียดนาม กัมพูชา เกาหลี มองโกเลีย ได้เป็นสมาชิกในสมาคมของเครือข่าย GDLN ในภูมิภาค ซึ่ง เรียกว่า GDLN-EAPA ได้มีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาเครือข่ายทั้งในด้านโครงสร้าง แผน ธุรกิจ เนื้อหา กิจกรรม คุณภาพ และเทคโนโลยี โดยมีบทบาทในการกระตุ้นให้มีการใช้บริการของ GDLN มากขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาค เช่น ASEAN และ APEC ซึ่งคาดว่าจะ เป็นโอกาสอันดีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ในภูมิภาคนี้

บทบาทของ CU-GDLN

เครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลเพื่อการพัฒนาทั่วโลก ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University Global Development Learning Network)หรือที่รู้จักกันในนาม CU-GDLN เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning Center — DLC) แห่งแรกของ GDLN ใน ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ที่ เริ่มเปิดดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 และเป็น 1 ใน 2 ศูนย์แรกที่เปิดอย่างเป็นทางการ พร้อมกับประเทศสิงคโปร์เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2543 โดยเป็นโครงการความร่วมมือ ระหว่างธนาคารโลกกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากส่วนของโครงการ

University Science and Engineering Education Project (USEEP) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบหมายให้สถาบันวิทยบริการ รับผิดชอบการดำเนินงานของ CU-GDLN มาตั้งแต่เริ่มตั้งจนถึงปัจจุบัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 CU-GDLN ได้จัดการประชุมทางไกล (Videoconference) ในเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย นิสิต นักศึกษา ข้าราชการระดับกลางถึงระดับสูงจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ นักธุรกิจ นักพัฒนาจากองค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ในเรื่องต่าง ๆ (Events) รวม 160 เรื่อง มีความถี่ในการจัดกิจกรรม (Sessions) 419 คาบ ทั้งนี้เนื่องจากหัวข้อหนึ่ง ๆ อาจมีหลายคาบ โดยแต่ละคาบจะหมายถึงการจัดประชุมทางไกลระหว่าง 2-4 ชั่วโมง และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 4,659 คน

ปีงบประมาณ	เรื่อง (Events)	จำนวนคาบ (Sessions)	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2543	10	12	322
2544	32	105	941
2545	24	92	871
2546	26	58	839
2547	18	54	664
2548	33	51	603
2549 (-พค.49)	17	42	419
รวม	160	414	4,659

เมื่อวิเคราะห์เรื่องของกิจกรรมที่ CU-GDLN จัด จำนวนทั้งหมด 160 เรื่อง มาจัดกลุ่ม ตามหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนา (Topics in Development) ที่ธนาคารโลกได้กำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหลัก ๆ อยู่ 36 หัวข้อ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ลำดับหัวข้อ	หัวข้อในการพัฒนา (Topics in Development)	จำนวนที่ CU-GDLN จัด
1.	การพัฒนาเกษตรกรรมและชนบท (Agricultural & Rural Development)	1
2.	โรคเอดส์ (AIDs)	4
3.	การต่อต้านความทุจริต (Anti-Corruption)	6

4.	โรคไข้หวัดนก (Avian Flu)	1
5.	เด็กและเยาวชน (Children & Youth)	4
6.	ประเด็นเกี่ยวกับหนี้ (Debt Issues)	2
7.	การศึกษา (Education)	5
8.	พลังงาน (Energy)	0
9.	สิ่งแวดล้อม (Environment)	7
10.	การติดตามประเมินผล (Evaluation Monitoring)	0
11.	ความซื่อสัตย์และการพัฒนา (Faith and Development)	0
12.	ภาคการเงิน (Financial Sector)	15
13.	เพศ (Gender)	0
14.	โลกาภิวัตน์ (Globalization)	3
15.	การเฝ้าสังเกตทั่วโลก (Global Monitoring)	0
16.	สุขภาพ โภชนาการและประชากร (Health, Nutrition & Population)	10
17.	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technologies)	12
18.	โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	5
19.	การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing)	21
20.	กฎหมายและความยุติธรรม (Law & Justice)	3
21.	เศรษฐศาสตร์มหภาคและความเจริญเติบโต (Macroeconomic & Growth)	3
22.	เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals)	1
23.	เหมืองแร่ (Mining)	0
24.	การมีส่วนร่วม (Participation)	9
25.	นโยบาย (Policies)	1
26.	ความยากจน (Poverty)	5
27.	การพัฒนาในภาคเอกชน (Private Sector Development)	17
28.	ธรรมาภิบาลในภาครัฐ (Public Sector Governance)	6
29.	การพัฒนาสังคม (Social Development)	3

ลำดับหัวข้อ	หัวข้อในการพัฒนา (Topics in Development)	จำนวนที่ CU-GDLN จัด
30.	การคุ้มครองสังคมและแรงงาน (Social Protection & Labor)	0
31.	การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)	10
32.	การค้า (Trade)	3
33.	การคมนาคม (Transport)	0
34.	การพัฒนาเมือง (Urban Development) รวมไปถึง การจัดการภัยพิบัติ (Disaster management)	2
35.	การจัดการแหล่งน้ำ (Water Resources Management)	1
36.	การจัดหาน้ำและสุขอนามัย (Water Supply & Sanitation)	0
รวม		160

จากตารางข้างต้น พบว่า หัวเรื่อง (Topics) ที่ CU-GDLN ได้จัดการประชุมทางไกล เพื่อให้บริการสังคม เป็นไปตามหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนา (Topics in Development) ของธนาคารโลก จำนวน 27 หัวข้อ จาก 36 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 75

หัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ CU-GDLN จัดมากใน 10 อันดับแรก คือ

1. การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing)
2. การพัฒนาในภาคเอกชน (Private Sector Development)
3. ภาคการเงิน (Financial Sector)
4. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology)
5. สุขภาพ โภชนาการและประชากร (Health, Nutrition & Population) / และ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)
6. การมีส่วนร่วม (Participation)
7. สิ่งแวดล้อม (Environment)
8. การต่อต้านความทุจริต (Anti-Corruption) / และธรรมาภิบาลในภาครัฐ (Public Sector Governance)
9. การศึกษา (Education) / และ โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) / และความยากจน (Poverty)
10. โรคเอดส์ (AIDS) / และ เด็กและเยาวชน (Children & Youth)

สำหรับหัวข้อ ที่ยังไม่เคยจัด ได้แก่ เรื่อง พลังงาน (Energy) ความเชื่อศรัทธาและการพัฒนา (Faith and Development) เพศ (Gender) การเฝ้าสังเกตทั่วโลก (Global Monitoring)เหมืองแร่ (Mining) การคุ้มครองสังคมและแรงงาน (Social Protection & Labor) การคมนาคม (Transport) การจัดหาหน้าและสุขอนามัย (Water Supply & Sanitation)

กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ในชุมชนผู้ปฏิบัติ (CoP)

ตัวอย่างกิจกรรมที่ CU-GDLN ทำหน้าที่เอื้ออำนวยในการจัดการประชุมทางไกลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนผู้ปฏิบัติ (Community of Practice –COP) คือ การจัดชุดสัมมนาทางไกล เรื่อง “Tsunami Recovery Efforts: Sharing Knowledge and Experiences” ร่วมกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเครือข่ายการเรียนรู้ทางไกลของธนาคารโลก (GDLN) ในประเทศอินโดนีเซีย ศรีลังกา และญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันในกลุ่มประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์พิบัติภัยสึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ที่ผ่านมา โดยมุ่งประเด็นความพยายามในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปฏิบัติภารกิจฟื้นฟูสภาพความเสียหาย รวมถึงการพัฒนามาตรการเตรียมการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติดังกล่าว

การสัมมนาทางไกลดังกล่าว ได้จัดให้มีขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 4 ครั้ง ติดต่อกันในทุกวันอังคารของสัปดาห์ที่สองของเดือนตั้งแต่เดือนตุลาคม 2548 – มกราคม 2549 ระหว่างเวลา 10.00 – 13.00 น. ณ ห้องประชุม E-Learning ชั้น 3 สถาบันวิทยบริการ ตามวันและหัวข้อดังนี้

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อ
1	11 ตุลาคม 2548	Livelihood Restoration: Personal and Community Levels
2	8 พฤศจิกายน 2548	Coastline Rehabilitation and Protection: Knowledge Based Implementation
3	13 ธันวาคม 2548	Integrated Coastal Management: Human Security and Sustainable Development
4	10 มกราคม 2549	Tsunami Warning Program and Disaster Preparedness System

ในการสัมมนาครั้งที่ 1 ในวันที่ 11 ตุลาคม 2548 เป็นการสัมมนาในหัวข้อเรื่อง “Livelihood Restoration: Personal and Community Levels” โดยทางฝ่ายไทยนั้น สถาบันวิทยบริการ ได้เรียนเชิญ ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิง สุชาดา กีระนันทน์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ปาฐกถา (Keynote Speaker) ในส่วนการนำเสนอข้อมูล สถาบันฯ ได้รับเกียรติจากคุณเสาวนีย์ โชมพัตร ผู้อำนวยการส่วนคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็ก สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หนึ่งในหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในการทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ มาเป็นผู้บรรยายสรุปสถานการณ์ของประเทศไทยเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพความเสียหายทั้งในระดับบุคคลและ ชุมชน รวมถึงความช่วยเหลือและการบรรเทาสาธารณภัยที่ได้รับจากประเทศอื่น ในส่วนของประเทศ ศรีลังกา ผู้นำเสนอข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ Mr. Indhra Kaushal Rajapaksa ผู้อำนวยการ Livelihood Programme จาก Task Force for Rebuilding the Nation (TAFREN), Mr. Sam Rahubadda, Programme Advisor, จาก International Labor Organisation (ILO) และ Ms. Annie Bertrand, Monitoring & Evaluation Advisor จากองค์กรเดียวกัน สำหรับผู้นำเสนอข้อมูลจากประเทศอินโดนีเซียในครั้งนี้ ได้แก่ Dr. Josef Lloyd Leitmann ผู้จัดการของ Multi-Donor Trust Fund for Aceh and North Sumatra และดำรงตำแหน่ง Environment Coordinator for Indonesia ของ World Bank ด้วย นอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมอภิปราย (Panelists) จาก United Nations Development Programme (UNDP) คุณโริร์ต นอร์ธ สุมัตรา และ คุณเรวดี ประเสริฐเจริญสุข จาก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Foundation) และผู้ทรงคุณวุฒิในวงการอีกหลายท่านเข้าร่วมในการสัมมนาทางไกลในครั้งนี้ ซึ่งดำเนินรายการโดยศาสตราจารย์ ดร. ภัทสร ลิมานนท์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมมนาครั้งที่ 2 ในหัวข้อเรื่อง “Coastline Rehabilitation and Protection: Knowledge Based Implementation” มีผู้ปาฐกถาจากประเทศศรีลังกา คือ Dr. Saman Smarawickrama จาก University of Moratuwa ในส่วนการนำเสนอข้อมูล ประเทศไทย คือ ดร. เจตจินดา โชติยะปุตตะ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการทางทะเล กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บรรยายสรุปสถานการณ์การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ส่วนประเทศศรีลังกา ได้แก่ Dr. R.A.D.B. Samaranayake ผู้อำนวยการของ Department of Coast Conservation พร้อมด้วยผู้ร่วมอภิปราย จาก Ministry of Land, Infrastructure and Transport (MLIT) ของประเทศญี่ปุ่น คือ Mr. Yoshinobu Nakahira และ Mr. Fuminori Kato ดำเนินรายการโดย ดร. อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมมนาครั้งที่ 3 เป็นการสัมมนาในหัวข้อเรื่อง “Integrated Coastal Management: Human Security and Sustainable Development” โดยผู้นำเสนอข้อมูลจากประเทศไทย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. วรณศิลป์ พีระพันธุ์ จากภาควิชาผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการทรัพยากรชายฝั่งของประเทศไทยอันเกิดจากเหตุคลื่นยักษ์สึนามิ ผลกระทบจากการเกิดสึนามิที่มีต่อแผนนโยบายและการดำเนินการจัดการทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินการจัดการดังกล่าวเพื่อฟื้นฟูคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในส่วนของประเทศศรีลังกา ได้แก่ Mr. Bandula Wickramarachchi วิศวกรอาวุโสด้าน Research & Design จาก Department of Coast Conservation และจากประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ Ms. Arsyiah Arsyad ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนงาน Environmental Impact Assessment of Aceh Province และมีผู้ร่วมอภิปรายจาก Kyoto University ประเทศญี่ปุ่น คือ Dr. Rajib Shaw โดยการสัมมนาในครั้งนี้ ดร. เอกวัล ลือพร้อมชัย อาจารย์จากภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินรายการ

สำหรับการสัมมนาครั้งที่ 4 ซึ่งถือเป็นการสัมมนาครั้งสุดท้ายนั้น มีเนื้อหาหลักในเรื่องของ “Tsunami Warning Program and Disaster Preparedness System” ซึ่งมีผู้ปาฐกถานำ (Keynote Speaker) ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหัวข้อนี้เป็นอย่างมาก ได้แก่ Prof. Dr. Fumihiko Imamura จาก Disaster Control Research Center Tohoku University ประเทศญี่ปุ่น โดยในส่วนของผู้นำเสนอข้อมูลประเทศไทย ได้ผู้นำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นผู้แทนจากศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ คือ ดร. สรววิช สายเกษม บรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์การติดตั้งระบบเตือนภัยสึนามิและภัยพิบัติอื่น ๆ ล่วงหน้า ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการใช้ระบบดังกล่าว พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาลงนั้น สำหรับผู้แทนจากประเทศศรีลังกา ได้แก่ Dr. D.H.P. Dharmaratne ซึ่งเป็น Director General จาก Department of Meteorology และ Mr. L. Chandrapala Deputy Director จากองค์กรเดียวกัน พร้อมด้วยผู้ร่วมอภิปรายอีกสองท่าน คือ Mr. Orestes Anastasia ซึ่งเป็น Program Manager ของ US Government – Indian Ocean Tsunami Warning System (IOTWS), USAID Regional Development Mission/Asia ประจำประเทศไทย และ Mr. Noritake Nishide ผู้อำนวยการ ของ Administration Division, Japan Meteorological Agency, and Seismological and Volcanological Department จากประเทศญี่ปุ่น และดำเนินรายการสัมมนาโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยุทธ ชันทปราบ ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาบัณฑิตศึกษา และวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านแผ่นดินไหว

การสัมมนาทางไกลที่จัดขึ้นทั้ง 4 ครั้งนี้ มีผู้สนใจเข้าร่วมฟังเป็นจำนวนมาก จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 92 คน เป็นบุคลากรจากหลายหลายสาขาอาชีพ อาทิ อาจารย์ นักเรียน นิสิต บุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ บุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และ NGO เช่น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมชลประทาน กรม

ที่ดิน กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรน้ำ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี กองทัพอากาศ กองทัพบก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม WWF Greater Mekong Programme และ United Nations Environment Programme (UNEP) เป็นต้น

สรุป

ในฐานะที่ CU-GDLN เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางไกลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นสมาชิกในเครือข่าย GDLN และมีบทบาทในการเชื่อมโยงกับผู้คนที่ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคแบบผสมผสาน บทบาทของ CU-GDLN นี้ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานผู้ “เติมพลัง” (Catalyst) ของการแบ่งปันความรู้ นั่นคือ การเข้าไปช่วยประสานงานให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความจริงจัง เข้มข้น มีชีวิตชีวา โดยที่ไม่ได้เข้าไปเป็นผู้ดำเนินรายการโดยตรง และที่สำคัญ คือ CU-GDLN ได้สร้าง “พื้นที่” ของการแบ่งปันความรู้ ที่ทำให้คนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่นี้ และมีการดำเนินการให้เกิดสุนทรียสนทนาด้วยเทคโนโลยีการประชุมทางไกล (Videoconference) ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมคนทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทำให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) ทำได้ดียิ่งขึ้น CU-GDLN ได้มีส่วนช่วยสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice-CoP) โดยจัดการและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในหัวข้อการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก ช่วยเป็นตัวเชื่อมโยง แนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practices) และบทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned) ความรู้และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) ทั้งรายบุคคล (Person) และรายกลุ่ม (Group) อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางให้มีการนำเสนอมุมมองความรู้ที่มีอยู่ในผู้ทำงานหรือผู้ปฏิบัติ (Tacit Knowledge) มาเสริมความรู้เชิงทฤษฎี (Explicit Knowledge) เพื่อให้เกิดการยกระดับความรู้อันตอบสนองต่อหน้าที่และภารกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อสังคมไทย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547-2551).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.chula.ac.th/chula/resources/download/administration_02.doc 2549. สืบค้น 25 มกราคม 2549.
- วิจารณ์ พานิช. “การจัดการความรู้: ปัญญาที่ต้องสร้างภายใต้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://kmi.or.th/document/km_kcreation_HSRI.doc 2549 ก. สืบค้น 25 เมษายน 2549.
- _____. “แก่นของการจัดการความรู้.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://home.kku.ac.th/km/article_km.html 2549 ข. สืบค้น 25 เมษายน 2549.
- _____. “ทศปฏิบัติสู่ความเป็นองค์กรเรียนรู้ของหน่วยราชการ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kmi.or.th> 2549 ค. สืบค้น 27 มกราคม 2549.
- _____. “ทศานุภาพของการจัดการความรู้.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kmi.or.th> 2549 ง. สืบค้น 27 มกราคม 2549.
- _____. “บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://kmi.or.th> 2549 จ. สืบค้น 27 มกราคม 2549.
- _____. สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- “Community of Practice: Questions and Answers.” [Online]. Available: http://siteresources.worldbank.org/wbi/Resources/CoP_QA.doc 2006. Retrieved January 24, 2006
- GDLN. Bridging Distances by Connecting People & Idea. [Video cassette]. Washington DC: The World Bank, 2006.
- Kahan, Seth and Blair, Madelyn. “Identifying Communities of Practice through Storytelling.” [Online]. Available: http://www.sethkahan.com/Resources_0IdentifyingCommunities.html 2006. Retrieved January 23, 2006.
- Kim, Ronald. “Power Point Presentation at the Videoconference on Communities of Practice among GDLN Centers on May 6, 2005.” [n.p., 2005].

Pommier, Michel JL. "How the World Bank Launched a Knowledge Management Program."

[Online]. Available: http://www.knowledgepoint.com.au/knowledge_management/Articles/KM_MP001a.htm 2006. Retrieved January 23, 2006.

Pornchulee Archave-Amrung. "Knowledge Management in Higher Education." ASAIHL-
Thailand Journal. 4,2 (November 2001): 27-50.

Wenger, Etienne. "Communities of Practice a Brief Introduction." [Online]. Available: http://ewenger.com/theory/communities_of_practice_intro WRD.doc 2006. Retrieved May 2, 2006.

World Bank Institute. "Thematic Group Toolkit." [Online]. Available: <http://info.worldbank.org/etools/WBIKO/TGtoolkit/index.htm> 2002. Retrieved January 27, 2006.

The World Bank. "Topics in Development." [Online]. Available: <http://www.worldbank.org/html/extdr/thematic.htm> 2006. Retrieved June 5, 2006.

The World Bank. Bridging Distances Connecting People and Ideas The Global
Development Learning Network (GDLN). Washington DC: The World Bank, 2005.

The World Bank. "The World Bank Annual Report 2005: Year in Review." [Online]. Available: http://sitesources.worldbank.org/INTANNREP2K5/Resources/51563_English.pdf 2006. Retrieved June 1, 2006.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย